

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

De Schismaticis & ordinatis ab eo. Titulus VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

- Can. 12. *distinct. c. requiritis §. nisi rigor & c. seq. & c. tanta & cc. seqq. 1. quæst. 7. Milis in reperi. vers. dispensare non potest episcopus in hæresi, nonnullis solet denegari rehabilitatio, ut maculatis iterata unctione, c. saluberrimum in fine 1. quæst. 7. rebaptizatis, c. eos de consecrat. distinct. 4. qui ad subversionem fidei, adhæserunt hæreticis, & in contemptum ecclesiæ voluerunt ordinari ab eis, c. convenientibus 1. quæst. 7. ordinato scienter ab episcopo qui extra ecclesiam recepit manus impositionem, secus si ignoranter, & hoc probaverit, cap. ordinationes 9. quæstione prima, glos. mag. 5. quæst. 1. in summa.*
- 17 Relapsi in abjuratam † hæresim, sæculari iudicio sine ulla penitus audientia relinquuntur, c. ad abolendam §. illos hoc tit. & ibi glos. ord. in verb. audientia & marg. remissive cumulat casus in quibus denegatur audientia. c. super eo hoc tit. in 6. à quo puniuntur, licet postmodum pœniteant, & signa pœnitentiæ in eis apparuerint manifesta, sed petita † tunc humiliter pœnitentiæ & eucharistiæ sacramenta, nequaquam sunt eis deneganda, d. 6. super eo hoc tit. in 6. quando agitur de salute animæ ecclesiæ nulli claudit gremium redeuntis, sed non prohibet vindictam, quæ pertinet ad correctionem, quia relapsorum est insanabilis pestilentia, c. duo ista criminum c. ea vindicta 23. quæst. 4. Vere relapsi sunt † illi, de quorum lapsu in hæresim ante abjuratam constiterit, vel postea convincuntur, si post illam deprehensi sunt in abjuratam hæresim recidisse, vel si post illam hæreticos acceptent, deducant, visitent sive associent, aut dona vel munera eis donent, vel mittant seu favorem eis impendant, qui excusari non possit propter necessitatem famis, ignorantiam vel aliter etiam sine adoratione, quia non est dubium illos id fecisse ex approbata à se prioris erroris consequentia, c. ad abolendam §. illos quoque hoc tit. c. accusatus §. ille quoque hoc tit. in 6. necnon ii qui in una hæresis specie, vel secta commiserunt, aut in uno fidei articulo seu ecclesiæ sacramento erraverunt, & postmodum non specialiter illam speciem, vel sectam seu errorem, sed hæresim simpliciter vel generaliter abjurarunt, si ex tunc in alia etiam hæresis speciem seu sectam, aut alio articulo seu sacramento committant, d. c. accusatus §. cum vero hoc tit. in 6. & ibi glos. in verb. simpliciter & 10. Andr. Franc. in d. c. accusatus sub num. 3. vers. in glos. in verb. simpliciter recenset Dd. contrarium tenentes, quia stante simpliciter generali abjuratone, verum est quod deprehendantur in hæresim abjuratam reincidisse, dicit. cap. ad abolendam paragraph. illos quoque hoc titul. Iuris fictione † relapsi sunt, accusati de hæresi, vel suspecti, contra quos de hoc crimine magna & vehemens suspicio orta erat, si hæresim in iudicio abjurarunt, & postea committunt in ipsa, licet ante abjuratorem, hæresis crimen plenè probatum non fuerit contra ipsos, si autem modica & levis suspicio illa fuerit, quanquam ex hoc gravius sint puniendi, non tamen debent in hæresim relapsorum pœna puniri, c. accusatus in princ. c. super eo hoc tit. in 6. d. c. ad abolendam §. presenti juncto §. qui vero & §. illos quoque hoc tit.

De Schismaticis & ordinatis ab eo.

Titulus VIII.

SUMMARI A.

- 1 SCHISMA est illicitus ab unitate ecclesiæ Romana recessus.
2 Ab hæresi quomodo differat.

3 Hic

- 3 Hic titulus intelligendus est de Schismate sive hæresi, ut contingit inter contententes de papatu.
- 4 SCHISMATICUS & sponte jurans de tenendo Schismate non est ipso iure excommunicatus sed suspensus ab officio & beneficio.
- 5 Certis casibus ipso facto incidit in excommunicationem hic notatis.
- 6 SCHISMATICUS licet schisma abjuraverit & pœnitentiam egerit, remanet irregularis & inhabilis ad beneficia de novo obtinenda.
- 7 A SCHISMATICIS episcopis gesta sive receperint ultimam manus impositionem in ecclesia sive extra ecclesiam, dum tamen forma ecclesia in eorum ordinatione fuerit servata in spiritualibus quæ ultra gratiam habent executionem, ut ordo sive scienter sive ignoranter quis ab eis ordinatus fuerit servata forma ecclesia sunt efficacia & ordinem conferunt, sed non conferunt executionem.
- 8 Ordinati ab episcopis qui receperunt ultimam manus impositionem in ecclesia, sive scienter sive ignoranter cum ad ecclesia unitatem redierint in ipsis quos acceperint ordinibus misericorditer suscipiuntur exceptis quatuor casibus.
- 9 Ordinati ab episcopis qui extra ecclesiam manus impositionem receperunt si scienter nunquam tollerantur, si ignoranter misericorditer suscipiuntur.
- 10 Quando vero forma ecclesia non fuit servata, ordinato non imprimitur character.
- 11 Prædicta obtinent si à Schismaticis ecclesia, cœmiterium, altare, vestimentum aut alia res inamata consecrata aut benedicta fuerunt.
- 12 Gesta à Schismaticis in spiritualibus in quibus confertur gratia & ultra eam non est

aliqua executio facienda ut in Sacramento corporis Christi, baptismo, sive scienter sive ignoranter fuerint ab istis recepta conferunt gratiam, nec opus est aliqua dispensatione, sed recipientes peccant nisi receperint in necessitate mortis.

- 13 Vestes & altaria à catholicis episcopis benedicta & consecrata cum quibus Schismatici celebrarunt, non sunt rebenedicenda, aut reconfecranda.
- 14 Gesta à Schismaticis circa temporalia juribus carent & illis non est respondendum de juribus dignitatis.
- 15 Nisi quis forte cum Schismatico contraxit.
- 16 Quis dispense cum Schismaticis aut ab eis ordinatis.

SCHISMA omne intendit sibi constitutæ ecclesiam, & universalem ecclesiam quæ unica est impugnare, unde post titulum de hæreticis ponit titulum hunc, quia schismatici peccant in istum articulum fidei, unam sanctam ecclesiam Catholicam, c. loquitur c. quia ex sola c. advocavit & c. seqq. 24. quæst. 1. Schisma græcum nomen est, scissuram sonat, in unitate scissura esse non potest, proprie enim & strictè schisma † est illicitus ab unitate Ecclesiæ Romanæ recessus, c. schisma 24. quæst. 1. Inter schisma † & hæresim hoc interest, quod hæresis † perversum dogma habeat, schisma propter episcopalem dissensionem ab ecclesia patet separat, quod quidem in principio aliqua ex parte potest dici diversum. Ceterum nullum schisma non sibi aliquam hæresim confingit, ut rectè ab ecclesia recessisse videatur, c. inter hæresim 24 quæst. 3. Hic titulus † intelligendus de schismate sive hæresi, ut contingit inter contententes de Papatu, quia unusquisque contendit Ecclesiam Romanam esse apud eum, c. didici-

nus 24. quæst. 1. gloss. fin. in fine 24. quæst. 1.
 Dec. in c. quia diligentia num. 3. de elect. Schif-
 maticus & sponte jurans ꝑ de tenendo
 schismate non est ipso jure excommunica-
 tus, sed suspensus ab officio sive sacris ordi-
 nibus & beneficio, c. 1. §. illos hoc rit. Garc.
 de benef. par. 11. cap. 10. §. 1. numer. 153.
 & seq. non privatur beneficiis antea obten-
 tis, Garc. de benef. par. 11. cap. 10. §. 1. num.
 151. & seq. certis casibus ꝑ ipso jure incidit in
 excommunicationem, videlicet is qui sci-
 enter recipit ordines à schismatico vel ordi-
 nato ab eo, ordinationesque irritæ sunt
 quoad executionem, aut recipit beneficia
 ecclesiastica ab eo, & caret impetratis, aut
 ab eo emit, vel aliter acquirit res ecclesia-
 sticas, & alienatæ ad ecclesias sine onere re-
 vertuntur, c. 1. hoc rit. & ibi Pan. num. 2. &
 3. Anchar. & Can. communiter notant. In
 bulla cœnæ Domini excommunicantur ab-
 solutè schismatici, Garc. de benef. par. 11.
 cap. 10. §. 1. num. 158. electus à pauciori-
 bus quam duabus partibus Cardinalium
 nomen episcopi sive Pontificis Romani si-
 bi usurpans, & ii quicumque receperunt i-
 pso facto excommunicationi subjacent, &
 totius sacri ordinis privatione per senten-
 tiam sunt mulctandi, c. licet & ibi Pan. num.
 7. & Can. communiter de elect. Græci quo-
 que in antiquato schismate constituti sunt
 ipso facto excommunicati, extravag. ad cer-
 titudinem de sent. excom. inter communes sub-
 diti non tenentur obedire superiori schif-
 matico, nec ab eo recipere ordines vel ali-
 quod sacramentum, imò possunt propria
 auctoritate ab eo recedere, gl. 1. in c. cum
 non liceat & ibi Can. de prescript. Pan. in c.
 quia diligentia num. 5. & ibi Can. de elect. Ipse
 vero schismaticus, licet schisma ꝑ abjura-
 verit juxta c. quoties 2. quæst. 7. & pœni-
 Summa in Decretal.

tentiam egerit, irregularis remanet & inha-
 bilis ad beneficia de novo obtinenda, c. 1.
 1. quæst. 7. c. quia diligentia & ibi Dec. in 1.
 not. & Can. de elect. Dec. in c. si clerici num.
 251. de jud. Garc. de benef. par. 11. cap. 10. §.
 1. n. 161. & seqq.

Gestæ ab episcopis schismaticis, ꝑ sive re-
 ceperant ultimam manus impositionem in
 ecclesia, sive extra ecclesiam, dum tamen
 forma ecclesiæ in eorum ordinatione fue-
 rit servata, in spiritualibus, quæ ultra gra-
 tiam, habent executionem, ut est ordo, sive
 scienter, sive ignoranter quis ab eis ordi-
 natus, servata forma ecclesiæ, efficacia sunt, ac
 semper ordinem conferunt, & character
 imprimitur à Deo, c. convenientibus §. item
 vere vox Dei & ibi gloss. in verb. ordinatio 1. qu.
 7. & Can. sed irrita dicuntur, quia non con-
 ferunt executionem, gloss. mag. in summa &
 ibi Præpos. & Gemin. in c. 1. q. 1. gloss. in
 c. 1. in verb. irritas & ibi Can. hoc rit. c. mira-
 mur §. his auctoritatibus 24. quæst. 1. etenim
 schismatici sunt suspensi ab ordinibus &
 beneficio, c. 1. in fine hoc rit. & conferendo
 dare non possunt quod non habent, c. sta-
 tuimus 1. quæst. 1. c. Doribertum 1. quæst. 7. id-
 eo ordinatus à schismatico repellendus est
 ab officio incunctanter, nisi probe secum
 misericorditer fuisse dispensatum, & ab ea
 persona quæ super hoc dispensandi habue-
 rit potestatem, c. 2. hoc rit. vel nisi ordina-
 tus probaret se nescivisse illum schifmati-
 cum qui ordinavit, c. ordinationes in princ.
 9. quæst. 1. c. si quis à simoniaco 1. quæst. 1.
 quia si ignorantia est probabilis, & schisma
 occultum opinio prævalet veritati, perinde
 est ac si non esset suspensus, & confert ordi-
 num executionem, sed postquam hoc fue-
 rit patefactum, requiritur dispensatio, gloss.
 fin. in c. 1. de ordin. ab episc. qui renunc. episc.
 Pan. in c. 1. sub num. 4. vers. si vero ignoranter
 R hoc

hoc tit. & ibi Can. In hoc solo est differentia, quod ordinati ab episcopis † qui ceperunt ultimam manus impositionem in ecclesia, siue scienter siue ignoranter, cum ad ecclesie unitatem redierint, si eorum religiosior vita & doctrinæ prærogativa visa fuerit promereri, penitentia congrua indicta, in ipsis quos acceperunt ordinibus, prohibito ascensu ad maiores, nisi utilitas & necessitas maxima flagitaverit, misericorditer suscipiuntur, c. per illicita in fine c. ab excommunicatis & c. ordinationes §. qui vero 9. quæst. 1. exceptis quatuor casibus, videlicet si sunt maculati iterata unctione, c. saluberrimum in fine 1. quæst. 7. si sunt ordinati simoniaci à simoniaco, d. c. ab excommunicatis in princ. 9. quæst. 1. si sunt rebaptizati, c. eos de consecrat. dist. 4. vel si ab unitate Catholice ecclesie in hæreticorum societatem transierunt, ut de manibus eorum ecclesiastica dignitatis sacramenta percipiant, vel si contemptis orthodoxis ab hæreticis ordinari desideraverunt, d. c. convenientibus §. Constantinus episcopus Cypr. & §. ex hac auctoritate 1. quæst. 7. ordinati ab episcopis qui extra † ecclesiam ceperunt manus impositionem, si scienter nunquam tolerantur, si ignoranter, & hoc probaverint, misericorditer suscipiuntur, si vita & scientia eos commendet; ordinationes §. qui vero 9. quæst. 1. c. quia diligentia & ibi glos. in verb. susceperit & Can. de elect. quando vero ordinatio † facta fuit non servata forma ecclesie, ordinato character non imprimitur, c. detrahe 1. quæst. 1. c. 1. & ibi nor. de baptis. gloss. in c. 1. in ver. irritas hoc tit. & ibi Pan. sub num. 4. vers. si vero sint schismatici, large & ibi Anchar. late num. 5. & Can. prædicta etiam obtinent, si à schismaticis † ecclesia, cœmeterium, altare, chryisma, indumentum, aut alia res inanimata consecrentur, aut benedi-

cantur, quia non carent effectu, licet executio, & usus eorum interdicendus sit, donec fiat reconciliatio. Pan. post Hostien. in c. à nobis num. 1. de Sacram. non reter. & ibi Ioannes de Anan. & Can. Io. & Andr. in c. consuluisti num. 1. & 2. de consecr. ecclesia vel altar. Gesta à Schismaticis † in spiritualibus, 12 in quibus tantum confertur gratia, & ultra eam non est aliqua executio facienda, ut in sacramento corporis Christi, baptismo & similibus siue scienter siue ignoranter fuerit recepta, ab istis, conferunt gratiam, nec est necessaria aliqua dispensatio, quia sacramentorum puritas ab impuritate vel immunditia conscientie siue dantis siue accipientis omnino est distincta; c. Dominus declaravit 1. quæst. 1. c. præter 32. dist. glos. mag. in fine 9. quæst. 1. in summa Pan. in c. 1. sub nu. 4. vers. secundo casu & ibi Anchar. num. 6. hoc tit. & Can. communiter, verum qui scienter à schismaticis recipiunt huiusmodi sacramenta, peccant, nisi ceperint in necessitate mortis, ne sine baptismo vel communionem humanis rebus excedant, cum talibus & ordinationum & sacramentorum confectio, & aliter quam præmissum est susceptio, vehementer à sacris canonibus prohibeantur, d. c. præter §. porro & §. seq. 32. dist. vestes sacerdotales benedictæ ab Episcopis † catholicis cum quibus Schismatici celebrarunt non oportet propter hoc iterum benedici, sicut nec altaria ab Episcopis catholicis consecrata super quæ celebrarunt reconsecrari, nec sepultos catholicos ab eis exhumari, c. à nobis de sacram. non reter. Gesta per schismaticos circa † temporalia, 14 etiam si gerantur prætextu publici officii, carent viribus, † c. 1. §. alienationes & ibi Anchar. num. 1. & Can. hoc tit. nam l. Barbarius ff. de off. præter. & c. consultationibus de iurepatr. habent locum in eo qui dignitatem

tatem possidet bona fide, schismatici non possident bona fide, sed sunt intrusi, & sibi non est respondendum de viribus dignitatis à subditis, qui per solutionem illis factam non liberantur, quia non eis, sed dignitatibus sunt obligati, *Innoc. in c. in litteris num. 3. de restit. spoliat. nisi quis fortè cum schismatico ꝑ contraxisset, quo casu tenetur eis ex cōtractu, l. si urbana ff. de cond. indeb. & gesta in damnum ecclesiæ non tenent, gesta ad commodum ecclesiæ tenent, gloss. fin. in c. 1. hoc tit. quando contractus fuerunt separati, vel cum diversis personis gesti, si vero plures contractus fuerint initi cum eadem persona & permixtim, tunc commodum cum incommo do compensatur. Pan. in c. 1. in fi. post Host. & ibi Boich. & Can. hoc tit.*

16 Dispensat cum schismatico solus ꝑ Papa, non ejus Legatus in episcopatu, *c. quia diligentia de elect. & ibi Pan. & Can. dignitate exempta, c. cum venerabilis de consuet. c. fin. de renunciat. & in aliis beneficiis aut ordinibus, cum eo qui recipit à schismatico ordinem scienter vel ignoranter, si ignorantia fuit crassa & supina, c. ordinationes §. qui vero vers. Amodo vero 9. quest. 1. gloss. fin. in fin. in c. 2. hoc tit. si vero ignorantia fuerit probabilis, dispensat episcopus, gloss. in c. presbyteros in verb. penes 50. dist. Pan. in c. 2. num. 7. & ibi Anchar. in fine hoc tit. & Can. nec obstat huic distinctioni quod canones dicunt, episcoporum, qui prius inter Catholicos deputati sunt, si postea excommunicationis sententia notati fuerint, ordinationes misericorditer, *c. per illicitam in fine c. ab excommunicationis c. ordinationes §. qui vero 9. quest. 1. & episcopi semper dispensant ubicunque à jure permittitur dispensatio in genere licet specificè non permittatur episcopis, Pan. in c. fin. sub num. 10. in fin.**

*de postul. Pralat. & in c. at si clerici §. de adulteris sub. num. 5. vers. si vero expresse non indulget de jud. Prob. ad Monach. in c. 1. numer. 14. de etat. qualit. in 6. quia Urbanus secundus Papa protestatus fuit in d. c. ordinationes 9. quæstion. 1. quod amodo quicunque à schismaticis ordinari se permiserint, nullatenus ista venia digni habeantur, & nullum præjudicium sacris canonibus fieri vult, sed quod obtineant proprium robur, ipse vero episcopus schismaticus conversus ad unitatem ecclesiæ & receptus in ordine suo cum ordinato à se in schismate non potest dispensare, sicut nec Episcopus simoniacus cum ordinato à se data pecunia potest dispensare, *c. presentium 1. quest. 5. gloss. fin. in princ. c. 2. hoc tit. & ibi Pan. Anchar. & Can. communiter, sed bene ejus successor, c. 2. de ordin. ab episc. qui renunc. episcop. & ibi Can. notant, gloss. in c. presentium 1. quest. 5. in ver. fratrum & ibi Can.**

Titulus IX.

De apostatis & reiterantibus baptisma.

SUMMARIÆ.

- 1 APOSTASIA est temerarius recessus, à statu fidei, obedientiæ, vel religionis.
- 2 Triplex est, perfidia, inobediencia, irregularitatis.
- 3 non incurruntur ex sola transgressione vel contemptu sed requiritur totalis desertio.
- 4 Apostata perfidia punitur ut hæreticus.
- 5 Apostata inobediencia diversimode punitur juxta diversas inobediencia circumstantias.
- 6 Apostata à religione dicitur regularis sive monachus quantumcunque per omnia por-